

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår dato: 05.04.2016
Deres dato: 11.01.2016
Vår referanse: IHY
Deres referanse: 16/138

Høringssvar – Rapport Kunnskapssektoren sett utenfra

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 11. januar d.å. vedrørende Rapport Kunnskapssektoren sett utenfra. Næringslivets Hovedorganisasjons (NHO) kommentarer følger nedenfor. NHO er positive til at det er foretatt en gjennomgang av organiseringen av de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren med hensyn på bedre resultater og en mer effektiv ressursbruk. Som det blir beskrevet i rapporten, er det for eksempel en asymmetri mellom andelen forvaltnings- og etatsstyringsoppgaver som ligger i departementets universitets- og høyskoleavdeling og departementets øvrige avdelinger (s.9).

HØYERE UTDANNING

NHO stiller oss kritiske til om forslaget om å slå sammen virksomheter til ett sentralt forvaltningsorgan for universitets- og høyskolesektoren faktisk vil bidra til mer effektiv forvaltning, bedre ressursutnyttelse og mindre byråkrati.

NHO skjønner begrunnelsen for forslaget om å inkludere forvaltnings- og etatsstyringsoppgaver fra departementets universitets- og høyskoleavdeling i et eget forvaltningsorgan. NHO mener samtidig at delegering av etatsstyringen mest sannsynlig vil være til hinder for god og løpende kontakt mellom universitetene/høyskolene og departementet.

NHO mener det er viktig med tett og direkte kontakt mellom politisk ledelse og UH-institusjonene. Vi frykter at dette vil gå tapt dersom man oppretter et sentralt forvaltningsorgan for universitets- og høyskolesektoren, da dette kan skape en unødvendig distanse mellom institusjonene og politisk ledelse. Videre er det store pågående strukturendringer i sektoren. Det er derfor heller ikke sikkert at dette er et heldig tidspunkt for å gjøre gjennomgripende endringer i organiseringen av forvaltningssystemet.

NHO ser imidlertid at det kan være formålstjenlig å se på muligheten for en sammenslåing av organer som jobber med informasjonsforvaltning, som BIBSYS og CRISTin.

NOKUT

NHO støtter ikke forslaget om å overføre ansvaret for godkjenning av utenlandsk utdanning fra NOKUT og inn i et nytt forvaltningsorgan. Vi mener dagens organisering av NOKUT bør opprettholdes. Næringslivet har mest å tjene på å forholde seg til ett nasjonalt godkjenningsorgan når det gjelder fagutdanning, fagskoleutdanning og høyskole- og universitetsutdanning. NHO har tiltro til at NOKUT parallelt kan vurdere kvalitet i høyere utdanning og godkjenning av utenlandsk utdanning, og at man i større grad kan trekke på synergier som oppstår ved å jobbe med de to ansvarsområdene.

Det er NHOs syn, som nevnt over, at det vil være fornuftig å samle all kompetanse om godkjenning av utenlandsk utdanning i ett organ, og vi mener dette fagmiljøet bør ligge hos NOKUT. Det innebærer at en nasjonal godkjenningsordning for utenlandske fagutdanninger også bør ligge hos NOKUT (jfr. høring om endringer i opplæringsloven). De faglige rådene må også spille en rolle i denne ordningen for å sikre legitimitet og en faglig forsvarlig saksbehandling.

Gjennom lang erfaring har NOKUT opparbeidet høy kompetanse om godkjenning av utenlandsk utdanning, og det totale kompetansemiljøet i NOKUT (tilsynsavd., kommunikasjonsavd., analyseavd. og administrasjonsavd.) kan skape synergier. Ved å flytte viktige oppgaver fra utenlandsavdelingen ut av NOKUT er det fare for at organisasjonenes evne til å utnytte den totale kompetansen svekkes. Det er en styrke at NOKUT kan sammenligne og sammenstille kunnskap om ulike utdanninger på tvers av landegrensene som en del av arbeidet med kvalitetsvurdering og -utvikling. NOKUTs avdeling for utenlandsk utdanning har opprettet god kontakt med norsk nærings- og arbeidsliv. NHO er opptatt av at denne kontakten opprettholdes.

NHO støtter imidlertid tilrådommen om at NOKUT bør samarbeide tettere og mer formalisert med andre aktører som fører tilsyn, evaluerer og vurderer kvalitet i andre deler av sektoren. Alle virksomheter i utdanningssektoren vil tjene på å samarbeide tettere med andre aktører. Dette vil være med på å heve kvaliteten på kjernevirksomheten de ulike aktørene utøver.

SIU

Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) forvalter tilskuddsordninger som dels er sektorovergripende. Internasjonalisering bør dessuten sees på gjennomgående i hele utdanningssystemet. NHO støtter derfor ikke at oppgavene relatert til grunnopplæring og barnehage legges til Utdanningsdirektoratet. Vi støtter heller ikke forslaget om at SIU overtar vurdering og godkjenning av utenlandsk utdanning, ref. forslaget relatert til NOKUT.

FAGSKOLEUTDANNING

NHO viser her til NHOs høringsbrev om NOU 2014:14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg. NHO ønsker at eierskapet av fagskolene føres tilbake til staten, og støtter derfor ikke tilrådingen om at "Den statlige fagskolen Veia bør overføres til kommuner, fylkeskommuner eller andre relevante eiere". Tvert imot mener vi at de fylkeskommunale fagskolene bør overføres til statlig eierskap. NHO mener det vil være hensiktsmessig at hele den tertiære delen av utdanningssektoren sees under ett. Vurderinger av kapasitet, relevans og kvalitet i utdanningene ved fagskoler, høyskoler og universiteter bør sees i sammenheng. Det gjøres best ved å samle institusjonene under statlig eierskap. Det vil også bidra til mer dynamisk og helhetlig utvikling av den tertiære utdanningssektoren.

GRUNNOPPLÆRING OG BARNEHAGE

Utdanningsdirektoratet

NHO opplever i dag at Utdanningsdirektoratet har blitt uforholdsmessig stort på relativt kort tid med en svært bred portefølje. Direktoratet initierer i dag ulike prosjekter, lovendringer og tiltak som har en utviklende karakter. Det er positivt at direktoratet har bygget opp solide fagmiljøer, i for eksempel fagopplæringsavdelingen, men samtidig mener vi at direktoratet i dag delvis får en politisk rolle som bør tilligge Kunnskapsdepartementet.

Direktoratet skal, etter NHOs oppfatning, først også fremst være et forvaltningsorgan, og bidra med fagressurser. Utviklingsarbeid bør ligge til departementet, og Utdanningsdirektoratet bør stå for utføringen. Andre som kan delta i et slikt utførende arbeid, er forskningsmiljøer og organisasjoner på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden samt lærerorganisasjonene.

Direktoratet har i dag en rolle som sekretariat og tilrettelegger for Samarbeidsrådet for Yrkesopplæringen (SRY) og de faglige rådene. NHO mener det kan være nyttig å se på muligheten for å organisere sekretariatsfunksjonen for SRY og de faglige rådene i Kunnskapsdepartementet, for å profesjonalisere dette ytterligere, samt sikre tettere kobling til politisk ledelse.

NHO mener at arbeidet med oppgaver som gjelder yrkesfaglig utdanning må styrkes. Vi viser til NHOs brev til KD i forbindelse med departementets arbeid med meldingen På rett vei, behandlet i Stortinget juni 2013. Det viktigste punktet i brevet var kravet om at partene i arbeidslivet, gjennom de faglige rådene, må få det formelle ansvaret for å vedta innhold i læreplaner for yrkesfag, beslutte gjennomføring av utdanningen for det enkelte lærefag, og beslutte hvordan fag-/svenneprøven skal gjennomføres. Vedtakskompetansen skulle selvsagt følge de rammer Storting og regjering forøvrig legger for fagutdanningen, og saksbehandlingen skulle være i henhold til forvaltningslovens krav om høring mv.

Generelt sett tror NHO ikke det er hensiktsmessig å gi enda flere oppgaver til Utdanningsdirektoratet. Når det gjelder Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) og Foreldreutvalget for barnehager (FUB), er administrasjonen samlokalisert med direktoratet i dag. En fusjonering med direktoratet av disse mindre organene er kanskje av den grunn hensiktsmessig. For øvrig mener vi for eksempel at SIU og NOKUT må være strengt adskilt fra

direktoratet. NHO tror også, som utvalget påpeker, at organiseringen og fagavdelingene i direktoratet kan samstemmes med departementet på en del områder. Her mener vi å se en del dobbeltarbeid. Eksempler kan være det internasjonale og det juridiske arbeidet.

Nasjonale sentre i grunnopplæringen

NHO har over tid hatt mye og svært godt samarbeid med de nasjonale sentrene innenfor IKT og realfag. Vi mener disse senterne fungerer godt i sin nåværende form og organisering. NHO vil sterkt advare mot å legge disse inn i Utdanningsdirektoratet. En viktig suksessfaktor er den nære tilknytningen til solide akademiske fagmiljøer, som f. eks. Matematikksenteret og Nasjonalt senter for realfagsrekruttering lokalisert på NTNU. Ut over sentrene innenfor realfag og IKT har NHO hatt særlig nytte av samarbeid med Fremmedspråksenteret, tilknyttet språkmiljøet ved Høgskolen i Østfold.

Senter for IKT i grunnopplæringen

NHO mener, som tidligere nevnt, det vil være feil å flytte Senter for IKT i grunnopplæringen til Utdanningsdirektoratet. Senteret fungerer i dag meget godt, og har bygget opp et godt fagmiljø med den muligheten for desentralisering som fagområdet ligger til rette for.

Fylkesmannen

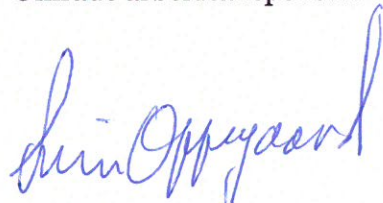
NHO mener at fylkesmannen som tilsynsorgan på den videregående opplæringen i fylkene bør styrkes. Det er positivt at utvalget ønsker å tydeliggjøre denne rollen ved å gi mandat til å se nærmere på kvaliteten i utviklingsarbeidet i fylkene. I sær gjelder dette fag- og yrkesopplæringen som er svært kompleks med mange aktører. Riksrevisjonen har avdekket betydelige mangler i fylkeskommunens oppfølgingen av for eksempel lærebedriftene. Fylkesmannen bør spille en mer dedikert og tydelig rolle som kvalitetssikrer av god opplæring, både den skolebaserte og den bedriftsbaserte.

KOMPETANSEPOLITIKK OG VOKSENOPPLÆRING

NHO ser behovet for å sette ned et utvalgt for å vurdere fordelingen av oppgaver og ansvar mellom departementer og virksomheter innen kompetansepolitikken (slik dette begrepet forstås i forvaltningen) og voksenopplæringen. En mer helhetlig tilnærming til dette vil komme medlemsbedriftene våre til gode.

Vennlig hilsen

Næringslivets Hovedorganisasjon
Område arbeidslivspolitik

Svein Oppegaard
Direktør